

O B S A H.

Kališníci podlehli zbrani papežencův u Lipan. Po bitvě právě skončené setkáváme se s raněným bojovníkem Jaroslavem, hledajícím v chladu lesním úkrytu, kde by si po kruté seči odpočinul. Plamenými slovy líčí bitvu, svedenou s papeženci, proti nimž bojoval v řadách husitských a lituje, že nyní smrtelně raněn musí rozžehnat se se světem, aniž by se dožil úplného vítězství kalichu. Lešem prochází se dívka, Růžena, dcera Radimského, katolického to pána blízkého hradu, a setkají se s ním, pozná v něm husitu. Než jakýmsi kouzlem jata, nabídne mu pohostinství a ochrany na hradě otce svého, jež však Jaroslav zdráhá se přijati, znaje Radimského za nesmířitelného nepřítele Husitů. V tom zavzní lešem ryk bojovníkův, a Radimský objeví se se svou družinou. Spatřiv Jaroslava, chce jej usmrtiti; tasí meč, a Jaroslav sebrav poslední své síly, hotoví se k boji, když tu Radimský pozná, že nepřítel jeho jest těžce raněn. Tím a prosbami dcery své uchlácholen, podá Jaroslavovi rámě a provodí jej na svůj hrad. (I. jednání.)

Živo a blučno je v táboře husitském; mladá cikánka, jež se tu objeví, žertovným způsobem předpovídá každému budoucnost, a veselost zmocnila se všech srdcí. Ale náhle přikvapí Dalibor, vůdce husitský, a volá všecken lid do zbraně proti Pražanům,

již zrádně táhnou na svatý Tábor. Se zápalem povstanou všichni bojovníci, přísahajíce Praze pomstu. (II. jednání.)

Jaroslav opatrován Růženou vzplane láskou k ní, a ač věrou sobě nepřátelští, slibují si oba věrnost na věky. Uzdraven hotoví se k odchodu a vypravuje Růženě, že je synem bohatýra, jehož sice nikdy nepoznal, po němžto však opuštěná matka jeho jedinou upomínkou chovala drahocenný prsten. Tuto památku po matce, nejdražší svůj klenot, odevzdává Jaroslav Růženě na důkaz své věrnosti a lásky. Zatím však zuří válka občanská po vší vlasti, a Husité stekou hrad Radimského. Již ženou se útokem proti Radimskému samému a chtějí zničiti úhlavního svého nepřítele, když tu objeví se Jaroslav, pozná ve vůdci Husitův svého přítele Dalibora, a vypravuje mu o pohostinství, jehož se mu v hradě dostalo a vyprosí mu milost. Jaroslav má nyní s Husity opustiti hrad. Zde milenka — tam víra, kalich a povinnost bojovníkova neopustiti praporu bratří svých — po dlouhém boji duševním Jaroslav zvítězí nad city milostnými a rozloučí se s Růženou, jež ve mdlobách klesá svým pannám v náručí. (III. jedn.)

Radimský zvěděv o lásce dceřině k husitskému bojovníku, nechce svoliti k sňatku. Růžena vypravuje o milenci svém a ukáže otcí prsten, ježž byla od něho na památku dostala. Jako ohromen hledí na něj Radimský: poznáť v něm dar, ježž kdysi byl dal milence své a zjeví dceři, že chová hříšnou lásku k vlastnímu svému bratru. Strašný jest nyní stav ubohé dívky, neboť přichází Jaroslav, aby pojal nevěstu svou za manželku. Česť s láskou v ní zápasí — konečně odhodlá se vyslechnouti jej, aby zvěděla, zda pravda, co jí otec pravil. Za pouhy klam pro-

hlašuje to milující mladík, a nadarmo brání Radimský šílenému takřka milenci, jenž uvěřiti nechce, že je synem katolíka, který domnívá se, že „v době šalby a zrady obecné“ užil Radimský tohoto posledního prostředku, aby překazil sňatek jediného svého dítěte s kališníkem. Unese Růženu a v zoufalém bolu spěchá za ní Radimský, aby raději usmrtil vlastní své dítě, než aby přivolil k tak hříšnému sňatku. (IV. jedn.)

Jaroslav utekl s Růženou do tábora husitského. Den osudné bitvy u Lipan nadešel; na vršku klečí kněží husitští a modlí se k bohu o vítězství, ženy a dívky husitské pějí žalmy a písně bojovné, a uprostřed hradby vozové strojí se Jaroslav, slaviti sňatek svůj s Růženou. V tom však počíná boj — Jaroslav spěchá v šik, Růžena bojuje po jeho boku, vozová hradba vzplane zhoubným plamenem a vítězstvím katolíků skončí krvavý den. Vítězem objeví se nyní Radimský a nalezne mrtvoly svých dětí. Poklekne u mrtvol a zoufale vítá vítězství katolíkův, jež pohřbilo štěstí jeho a dítek milovaných. Budoucnost jeví se v oku jeho, budoucnost vlasti, již vidí povznesenu novým, svorným pokolením, kteréžto bez ohledu na náboženství pracuje k jejímu povznesení. (V. jedn.)

(Nevěsta husitská byla poprvé provedena dne 28. září 1868 s úspěchem velmi příznivým.)

Edvard Rüffer.

Poprvé na Národním divadle provedena byla dne 2. srpna 1891.

